

Hvad den ene hånd bygger op, rager den anden ned.

Samtidig med at Danmark giver torturramte flygtninge opholdstilladelse af humanitære grunde, således at de kan behandles for deres torturskader, så hindrer vi dem i at blive raske og selvhjulpne. Flygtninge på humanitær opholdstilladelse skal nemlig konstant revurderes med henblik på at blive sendt hjem, hvor de kom fra.

Her er et sjældent nødråb fra en del af Danmark, hvor diskretion er en æressag. Behandlere fra Rehabiliteringscenter for Torturofre-Jylland beretter om det virkelige liv med udlændingelovens paragraf 9b, stk 1. Den, der kaldes for humanitær opholdstilladelse.

Iflg. udlændingelovens § 9 b stk. 1 jf. bekendtgørelse nr. 1061 af 18. august 2010, kan der gives opholdstilladelse til udlændinge, hvis "væsentlige hensyn af humanitær karakter afgørende taler for at imødekomme ansøgningen"

Hvad er væsentlige hensyn?

I de danske myndigheders vurdering af, hvad der er væsentlige hensyn lægges der vægt på:

De lægelige/helbredsmæssige oplysninger
Nødvendigheden af medicinsk behandling
Behandlingsmuligheder i hjemlandet
Mulighed for afholdelse af medicin udgifterne i hjemlandet, hvis flygtningen er ankommet til Danmark før juni 2010ellers ikke.

Erfaring på RCT-Jylland:

På RCT-Jylland har vi en del patienter, som har fået opholdstilladelse i henhold til Udlændingelovens § 9b stk. 1.

Mange af vore patienter har, før de har fået tilladelsen, fået afslag på ansøgning om asyl eller humanitær opholdstilladelse, såvel i Danmark som måske også i andre lande. De oplever sig uden mulighed for beskyttelse og truet i deres hjemland. Dette uanset, at myndighederne i Danmark ikke objektivt vurderer, at de er truede i en grad, så de opfylder reglerne for beskyttelse her i Danmark. Af deres historie og af papirerne fremgår, at de efterhånden –ofte efter flere år på flugt - er blevet så medtaget af deres krigstraumer, at de til sidst ikke har kunnet hjemsendes. Ikke sjældent har de i en lang periode forud for godkendelse af opholdværet indlagt på psykiatrisk afdeling. Det har medført voldsomme belastninger ikke bare for patienten, men også for familien og ikke mindst for børnene.

Selvom de har fået afslag på asyl, fordi de ikke skønnes at være politisk forfulgte, er det erfaringen ud fra deres beretninger, at dette ikke betyder, at de ikke er forfulgte i hjemlandet eller er truet på livet, uden at myndighederne i hjemlandet har kunnet yde dem tilstrækkelig beskyttelse.

Især mange fra det tidligere Jugoslavien er blevet tildelt dette midlertidige opholdsgrundlag på grund af alvorlig sygdom. For disse sårbare familier er det et meget usikkert opholdsgrundlag og et

svært fundament at bygge et nyt liv og en ny fremtid op på. Opholdstilladelsen skal kontinuerligt søges forlænget, og der skal i forbindelse med ansøgningen dokumenteres, at ”væsentlige hensyn af humanitær karakter afgørende taler for at imødekomme ansøgningen”.

Myndighederne forsøger at bringe behandlingstiden ned på 7 måneder, men det lykkes desværre ret sjældent at træffe afgørelse inden for dette tidsrum. Mere almindeligt er det, at det tager et år eller mere. Især under denne ventetid er det mærkbart, at det er blevet endnu sværere for familien at få en hverdag til at fungere, – livet går i stå og med dette usikre fundament overlever man mere end man lever. Man er konstant plaget af angst og usikkerhed.

For at kunne opnå positiv udvikling er det nødvendigt med tryghed og dermed også sikkerhed for at kunne leve under trygge og betryggende forhold.

Permanent opholdstilladelse giver tryghed og sikkerhed omkring retten til at forblive i Danmark.

Men for at opnå dette er det nødvendigt, at man med en opholdstilladelse i henhold til udlændingelovens § 9b, stk. 1 enten vedvarende opfylder kravet om at de ”væsentlige hensyn af humanitær karakter afgørende fortsat taler for at imødekomme ansøgningen” –

eller

at man kan få det så godt, at man kan opfylde de almindelige krav i henhold til Udlændingelovens § 9b, stk. 1 for at opnå permanent opholdstilladelse. Hvilket vil sige, at man bl.a. skal være i stand til at opfylde sprog- og beskæftigelseskravet. Man må desværre konstatere, at arbejdsgivere ikke ”har stået i kø” for ansættelse af svært medtagne traumatiserede personer, og at det også er meget svært for vore patienter at opnå godkendelse til flexjob.

Det har vist sig at være meget vanskeligt for vore patienter at opnå nødvendig tryghed og ro til heling og udvikling, så længe de opholder sig på et så utrygt og usikkert grundlag i DK og konstant skal ansøge om forlængelse, og dermed også kravet om at skulle kunne dokumentere berettigelsen af fortsat at have behov for ophold i DK. Dette skal selvfølgelig sammenholdes med, at de ved, at de sammen med deres familier bliver hjemsendt, hvis de får det bedre. De har boet her i mange år, – børnene er integreret og har ikke lært at skrive og læse på deres modersmål, og de ved, at det vil være svært at klare en forsørgelse i hjemlandet, fordi de vil være begrænsede eller udelukket i udøvelsen af ethvert erhverv.

I Ex-Jugoslavien kan man nu købe mere og mere af den nødvendige medicin. Det betyder, at et stigende antal personer ikke får forlænget deres ophold, da de nu kan behandles i hjemlandet. De får ved ansøgning om forlængelse af opholdstilladelsen i forbindelse med afslaget besked om at udrejse sammen med deres familier i løbet af en måned.

Hvis man efter 5 års ophold ansøger om permanent ophold i Danmark betyder det ofte i praksis, at ansøgningen først er under behandling i Justitsministeriet i et års tid og herefter skal behandles i udlændingestyrelsen i ca. 1 år. Selvom man vurderer, at der er grundlag for, at den syge får

permanent opholdstilladelse, betyder det ikke, at dette også opnås for den øvrige familie. Hver gang de søger forlængelse, skal det dokumenteres, at den syge stadig opfylder betingelserne i § 9B, stk. 1 – dette uanset, at personen, der er syg, nu er sikret permanent ophold i Danmark. Det betyder endvidere, at man vil kunne risikere, at hele familien, undtaget den der har fået permanent ophold, kan hjemsendes.

Desværre oplever vi mere og mere, at familien til den syge får det dårligere og dårligere. De har selv krigstraumer og har måttet være dem, der har støttet op omkring den syge, taget sig af børnene og hjemmet og forsøgt at erhverve kompetencer på arbejdsmarkedet. Desuden har det været en voldsom belastning i årevis at leve i utryghed og angst for at blive sendt ud af landet. De pårørende bliver nu i stigende grad henvist til behandling her på centret.

Patientudtalelser:

Det er svært at bygge et nyt ”hus”, når hele fundamentet konstant ryster og vakler.

Hvordan skal jeg kunne klatre op ad ”stigen”, når alle de nederste trin mangler.

Anonymiserede cases:

Case 1.

Familiesom i 2008 fik ophold i henhold til § 9b, stk. 1. Far nu 45 år - alvorlig psykisk syg med behov for behandling og medicinering. Mor nu 40 år og to børn på 18 og 10 år. F har i hele perioden haft behov for behandling og har haft det for dårligt til, at han kunne lære sprog og aktiveres. Han har svære oplevelser med sig fra krigen og har bl.a. svært ved at skelne fortid fra nutid, - hvornår han er blandt de døde, og hvornår han befinder sig i livet i nutiden. M har lært et godt dansk, har desværre ikke kunnet skaffe sig lønnet arbejde, men har efter afslutningen på sprogskolen næsten hele tiden været i praktik/jobtræning. Aktuelt er hun i arbejdspraktik. Ældste barn har hurtigt lært sig dansk. Han har bestået folkeskolens afgangseksamen og er i gang med videreuddannelse. Yngste barn går i folkeskole.

Familien søgte om forlængelse på opholdstilladelsen i sommeren 2012. I foråret 2013 modtog familien et brev med afslag på forlængelse af opholdstilladelsen under henvisning til, at man vurderede, at F nu kunne få den nødvendige behandling i hjemlandet. De fik samtidig besked på at skulle forlade landet senest en måned efter, at brevet var dateret.

Dette brev udløste, at F fik det endnu dårligere og måtte akut indlægges på psykiatrisk sygehus. Aktuelt har han stadig ikke kunnet udskrives. Familien anmodede via advokat om at få sagen genoptaget. Det eneste, man kunne få oplyst, inden afgørelsen på ansøgningen om genoptagelse blev truffet, var, at ministeriet havde modtaget anmodningen, men at der ikke kunne oplyses noget om, hvornår sagen blev behandlet. Ældste barn søgte efterfølgende om forlængelse og permanent opholdstilladelse, dahan fyldte 18 år. Der blev givet afslag på dette under henvisning til, at familien var udvist. Han passer fortsat sin skole og håber på en videregående uddannelse i Danmark. Få dage før der blev truffet afgørelse på ansøgningen om genoptagelse, blev M og ældste søn indkaldt til samtale med Rigspolitiet. Her fik de besked på at underskrive, at de ville udrejse frivilligt. Dette

ville M ikke under henvisning til, at de afventede svar på ansøgningen om genoptagelse af deres sag. Herefter fik de besked på, at politiet ville komme og afhente dem på et ukendt tidspunkt. Yngste barn var ikke omfattet af udsendelsen, da denne er under 18 år.

Cirka en uge efter dette møde med Rigspolitiet kom afgørelsen om, at opholdstilladelsen var blevet forlænget midlertidig til 2017. Det er M selvfølgelig glad for, men hun er allerede begyndt at bekymre sig om, hvad der sker næste gang, de søger forlængelse.

M og de to børn er efterhånden nedslidte. De kræfter, M trods alt, trods svære oplevelser i krigen, havde ved ankomsten til DK, svinder ind. Hun er blevet mere og mere nedslidt af bekymring for en syg mand, stress, angst og usikkerhed og hun sover stort set ikke mere. Hun er konstant på vagt og er bange for, at politiet kommer og henter dem. Livet er vendt 180 grader og har slået hende helt ud af kurs. Hun ved ikke mere, hvad hun kan regne med og tør tro på. F er fortsat indlagt på psykiatrisk afdeling. M forsøger at få ham hjem ind i mellem på weekend, men han føler sig mest tryk på psykiatrisk afdeling og har svært ved at være i hjemmet. M synes han mere og mere forsvinder for hende, og hun har svært ved at opnå reel kontakt med ham. Han udviser ikke mere nogen interesse for noget og heller ikke omkring deres opholdsgrundlag.

M er henvist til behandling på Centret.

Case 2.

Familiebestående af far 40 år, mor 35 år og to børn på 12 og 9 år. Mor kom til DK i 1996 og har erhvervet permanent opholdstilladelse. Hun har ansøgt om dansk statsborgerskab. Hun er blevet uddannet indenfor social -og sundhed og arbejder aktuelt på 5. år som fuldtids vikar i hjemmeplejen. Hun er glad for sit arbejde, men konstant angst for ikke at få sit vikariat forlænget. Eftervirkningerne efter svære krigstraumer kombineret med stress, angst og usikkerhed omkring familiens fremtid har medført, at hun er blevet mere og mere nedslidt. Hun afventer aktuelt behandling her på centret, men hun er angst for at blive fyret, hvis hun fortæller, at hun har behov for behandling og beder om fri til det.

Far kom til DK i 1999 efter at have været udsat for svære oplevelser i krigen. Parret har gået i samme skole. Han oplyser at have fået afslag på opholdstilladelse flere gange og er blevet sendt ud af landet til trods for, at han havde kone og børn her. Han har aldrig forstået, hvorfor han blev nægtet opholdstilladelse i alle disse år og kan derfor heller ikke redegøre for dette overfor behandleren. Som led i behandlingen har denne bedt om at få tilsendt sagens akter fra Udlændingestyrelsen. Dette har ikke været muligt på grund af omfanget af disse. I 2006 fik F endelig opholdstilladelse i henhold til udl. § 9b, stk.1, idet han nu var blevet så psykisk syg, at han ikke mere kunne hjemsendes. Han har siden været i psykiatrisk behandling. Han fik opholdstilladelse for 2 år. Denne er blevet forlænget 2 gange. Først i 2 år og sidst i 4 år indtil slutningen af 2014. F arbejder deltids i et restaurationskøkken ved opvask. Han er svært medtaget såvel fysisk som psykisk. Han lever i konstant angst og usikkerhed for igen at blive sendt ud af landet – væk fra sin familie og hjem til et land, hvor han ikke tør være. Det har betydet, at han isolerer sig, at han altid er bange for at spørge om noget, er bange for at sige noget, – er bange for at

komme til at gøre og sige noget forkert – i det hele taget bange for, at myndighederne ”skal få øje på ham”. Grundet de manglende papirer fra Udlændingestyrelsen har det desværre ikke har været muligt at gøre F så tryk, at han kunne bibringes en forståelse for, hvorfor han tidligere har været udvist af DK flere gange, inden han i 2006 kunne opnå at få en opholdstilladelse i henhold til udlændingelovens § 9B, stk. 1. Med de nye hjemsendelser, han er bekendt med, der sker pt. i Danmark, frygter han selvfølgelig, at han atter vil blive sendt ud af landet, når nuværende opholdstilladelse udløber i 2014. Det blev derfor besluttet, at F skulle forsøge at søge en permanent opholdstilladelse allerede nu, idet det er vurderingen, at familien ikke magter denne usikre situation mere og også under hensyn til, at der trods alt er to mindreårige børn i familien. Der er givet afslag på ansøgningen under henvisning til, at F ikke opfylder beskæftigelses- og sprogkravet. Et krav, han næppe nogensinde kan komme til at opfylde og derfor må familien leve videre med usikkerheden, hvis ikke han udvises i 2014 under henvisning til, at det nu er muligt for ham at opnå behandling i hjemlandet.

Case 3.

Familien er bestående af far på 40 år, mor på 34 år og 3 børn på henholdsvis 5, 11 og 14 år. De fik afslag på asyl i 2004 og fik efterfølgende opholdstilladelse i henhold til Udl. § 9b, stk. 1 på baggrund af F's alvorlige psykiske tilstand. Der er givet tilladelse til forlængelse flere gange, og sidst efter ansøgning i foråret 2012 er der meddelt F permanent opholdstilladelse i foråret 2013. M har fået afslag på permanent opholdstilladelse, idet hun blev syg 3 måneder, før hun opfyldte beskæftigelseskravet. Hun og børnene har fået en midlertidig forlængelse af deres opholdsgrundlag. M har ligesom F svære krigsoplevelser med i bagagen, men har klaret at bestå dansk eksamen og har taget uddannelse inden for social- og sundhed.. Det er ikke lykkedes hende at finde arbejde udover kortvarige vikariater. Aktuelt er hun blevet sygemeldt på grund af depression og fysiske smerter og er henvist til behandling her på centret. Hun går endvidere til undersøgelser på sygehus for smerter og diskusprolapsi nakken. Hun har været den, der har båret familien igennem, men er blevet tiltagende nedslidt.

Ældste barn er et særdeles pligtopfyldende barn. Er optaget i en speciel elite idræts klasse, og der er begrundet håb om, at hun optages på ungdomslandholdet.

F er svært traumatiseret efter grusomme oplevelser. Han har ikke formået at opnå nogen form for tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er forsøgt med sprogundervisning på enkeltmands niveau. Trods fremmøde og stor motivation, måtte man opgive efter et ½ år, idet udbyttet var meget sparsomt og slet ikke stod mål med de forbrugte ressourcer. Han vil fortsat ikke magte nogen form for tilknytning til arbejdsmarkedet. Men det har haft stor psykisk betydning i forhold til angst og usikkerhed, at han har fået permanent opholdstilladelse. Man kan håbe på og tro på, at han på sigt kan få det så godt, at han vil kunne magte et flexjob, jo mere han kan begynde at bygge et nyt liv op på det sikre grundlag, han nu har fået. Men der er selvfølgelig fortsat stor usikkerhed i forhold til, om familien kan forblive samlet i DK, idet M næppe vil være i stand til at opfylde beskæftigelseskravet, når hendes opholdstilladelse udløber i 2016, og hun og børnene derfor vil være afhængig af, om F stadig opfylder betingelserne for ophold i henhold til § 9b stk 1. Gør han ikke det, kan M og børnene ikke få forlænget deres opholdstilladelse.

F har aktuelt ansøgt om dansk statsborgerskab på dispensation, idet dette ikke mindst vil have stor betydning for ældste barn, som jævnligt skal til udlandet for at udøve sin sport. Familien har ikke magtet at gense hjemlandet og det betyder at mor og børnene ikke kan erhverve pas. F har fået udstedt et fremmedpas.

Dette er tre tilfældigtudvalgte cases, men billedet er generelt. Disse familier er med den nuværende lovgivning vanskelig at komme til undsætning, så de kan få det liv i Danmark, de har håbet og troet på og ikke mindst de livsomstændigheder, som kunne gøre, at de kunne få det bedre helbredsmæssigt. Især er det bekymrende, at vi i stigende omfang ser ægtefællerne bryde sammen under belastningen af at skulle leve med en syg ægtefælle under så usikre opholdsbetingelser. De frygter hver dag, at de vil blive sendt ud af landet ved næste ansøgning om forlængelse af opholdsgrundlaget, og de erkender, at denne bekymring desværre også kommer til at påvirke børnenei deres udvikling.

Haderslev den 3. december 2013